



## ROZSUDOK

### V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Zuzany Ďurišovej a členov senátu JUDr. Jany Henčekovej, PhD. a JUDr. Petra Paludu v právnej veci navrhovateľov **1/ M.**, nar. X., bytom R., **2/ A.**, nar. X., bytom L., **3/ PhDr. H.**, nar. X., bytom S., *všetky zastúpené J., bytom L.*, proti odporcovi **Obvodnému pozemkovému úradu v Bratislave**, Trenčianska 55, Bratislava, za účasti: 1/ B., s.r.o. so sídlom L., IČO: X., zastúpené Advokátskou kanceláriou R., s.r.o. so sídlom L., 2/ S., B., v konaní o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia odporcu č. j. 781/07/4015/2009/D, Zn.: 33/2004 zo dňa 7. augusta 2009, o odvolaní odporcu proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave č. k. 3Sp/171/2009-64 zo dňa 20. septembra 2011, takto

#### **r o z h o d o l :**

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Bratislave č. k. 3Sp/171/2009-64 zo dňa 20. septembra 2011 **m e n í** tak, že rozhodnutie odporcu č. j. 781/07/4015/2009/D, Zn.: 33/2004 zo dňa 7. augusta 2009 **p o t v r d z u j e**.

Účastníkom náhradu trov konania **n e p r i z n á v a**.

## **O d ô v o d n e n i e**

### **I.**

#### **Konanie na správnom orgáne**

Rozhodnutím č. j. 781/07/4015/2009/D, Zn.: 33/2004 zo dňa 7. augusta 2009 odporca ako prvostupňový správny orgán rozhodol, že navrhovateľky nespĺňajú podmienky uvedené v § 3 ods. 1 a 2 zákona č. 503/2003 Z.z. o navrátení vlastníctva k pozemkom a o zmene a doplnení zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 180/1995 Z.z. o niektorých opatreniach na usporiadanie vlastníctva k pozemkom v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon“) na navrátenie vlastníctva alebo priznanie práva na náhradu za pozemok v katastrálnom území B., PK vl. č. 1479, parc. č. X., záhrada o výmere 201 m<sup>2</sup> v podiele ¼, lebo nepreukázali, že pozemok prešiel do vlastníctva čsl. štátu v rozhodnom období (t. j. od 25.02.1948 do 1.1.1990, pretože bol pôvodnému vlastníkovi A. skonfiškovaný v prospech štátu v roku 1946) a že pôvodný vlastník mal nárok na vyňatie z konfiškácie.

Svoje negatívne rozhodnutie odporca odôvodnil tým, že v prípade konfiškácie pozemku parc. č. X. išlo o stratu vlastníctva A. k tomuto pozemku, o ktorej Konfiškačná komisia rozhodla pred 25. februárom 1948 – teda pred rozhodným obdobím, čo vyhodnotil ako nesplnenie podmienky „rozhodného obdobia“, stanovenej v ustanovení § 2 ods. 1 zákona. Odporca tiež skúmal, či pôvodný vlastník spĺňal podmienky nároku na vyňatie z konfiškácie, teda či v čase odňatia vlastníctva bol čsl. štátnym občanom s trvalým pobytom na území Slovenskej republiky a či nebol odsúdený podľa nar. SNR č. 33/1945 Zb. SNR, čo sa v konaní nepodarilo preukázať (podľa vyjadrenia Archívu hlavného mesta Bratislavy zo dňa 15.6.2007 je v zápisnici Rady NVB zo dňa 20.8.1946 zaznamenaná žiadosť A. o úpravu čsl. štátneho občianstva podľa ústavného dekrétu prezidenta republiky č. 33 z 2.8.1945 s uznesením, že pre nepriaznivý návrh preverovacej komisie a negatívny výsledok prevedeného vyšetovania sa navrhuje žiadosť zamietnuť; potvrdzuje to i osvedčená kópia konceptu č. 26541/1-VI/1 odd. 1947 zo dňa 8.7.1947 o zamietnutí žiadosti D. a jeho manželky P. o zachovanie československého štátneho občianstva pre nesplnenie podmienok §2 ods. 1 cit. ústavného dekrétu, zaslaná Slovenským národným archívom v Bratislave).

## II.

### Konanie na prvostupňovom súde

Na základe opravného prostriedku navrhovateliek Krajský súd v Bratislave napadnutým rozsudkom zrušil rozhodnutie odporcu č. j. 781/07/4015/2009/D, Zn.: 33/2004 ako vecne nesprávne podľa § 250q ods. 1 O.s.p. v spojitosti s § 250j ods. 2 písm. a) O.s.p. a vec mu vrátil na ďalšie konanie. V odôvodnení rozhodnutia uviedol, že predmetom preskúmania v zmysle námietok navrhovateliek bolo, či bol vecne správny právny záver odporcu ohľadne nesplnenia podmienok zákona č. 503/2003 Z.z. s odôvodnením, že pozemok neprešiel do vlastníctva Československého štátu v rozhodnom období, resp. že sa tak malo stať s poukazom na ust. § 6 ods. 2 zákona o pôde skonfiškovaním v prospech štátu v roku 1946 a tiež, že pôvodný vlastník nemal nárok na vyňatie z konfiškácie s tým, že nebolo preukázané, že by tento ako občan nemeckej národnosti nebol súdne trestaný. I napriek tomu, že žiadatelia svojimi matričnými dokladmi osvedčili štátne občianstvo a trvalý pobyt, ako aj že sú vnučkami pôvodného vlastníka A. v línii ako dcéry jeho už zomrelého syna K., odporca nevyhovел tejto reštitučnej žiadosti pre nesplnenie podmienok rozhodného obdobia a vyňatia z konfiškácie.

Súd po preskúmaní napadnutého rozhodnutia zohľadňujúc právny názor Najvyššieho súdu SR tak ako bol vyslovený vo vzťahu k tým istým navrhovateľkám a tej istej osobe pôvodného vlastníka a za rovnakého skutkového stavu v jeho rozsudku sp. zn. 2Sžo/211/2010 zo dňa 06.04.2011, dospel k záveru, že opravnému prostriedku navrhovateliek je treba priznať úspech. Stotožnil sa so záverom Najvyššieho súdu SR, že v prípade straty konfiškovaného majetku je správny výklad ust. § 6 ods. 2 zákona o pôde, pokračovaním ktorého, ako to vyplýva z dôvodovej správy, je priamo zákon č. 503/2003 Z.z. a potom aj na prípady reštitúcií uplatnených podľa tohto neskoršieho zákona je toto ustanovenie treba aplikovať tak, že ono „predstavuje určitý prelom do inak striktno vymedzeného rozhodného obdobia pre prípady uvedené v § 6 ods. 1 zákona o pôde“, čo vyplýva zo stanoviska NS SR č. 45 prezentovaného v tzv. Zelenej zbierke rozhodnutí a stanovísk súdov SR pod č. 4-5 ročník 1998. Súd preto dospel k záveru, že navrhovateľky ako vnučky po pôvodnom vlastníkovi A. nesporne spĺňajú status oprávnených osôb, keď z listinných dôkazov nachádzajúcich sa v administratívnom spise správneho orgánu nevyplýva, že by pôvodný vlastník bol odsúdený podľa nariadenia SNR č. 33/1945 Sb. SNR, a že predmetné nehnuteľnosti sú zastavané a je tu zákonná prekážka pre ich nevydanie, ale priznanie náhrady.

### III.

#### **Odvolanie navrhovateľov/stanovisko odporcu**

Proti tomuto rozsudku krajského súdu podal odvolanie odporca. Namietal skutočnosť, že jeho rozhodnutie bolo zrušené len z dôvodu, že súd zohľadnil právny názor najvyššieho súdu vyslovený v rozsudku sp. zn. 2Sžo/211/2010 zo dňa 06. 04. 2011 a podľa ktorého možno ísť v reštitučnom konaní pred rozhodné obdobie, t.j. pred 28.02.1948. Pritom o rovnakej otázke týkajúcej sa rozhodného obdobia pri aplikácii § 6 ods. 2 zákona č. 229/1991 Zb. rozhodoval najvyšší súd aj rozsudkom sp. zn. M-Sždov 3/03 zo dňa 27.11.2003, ktorým naopak vyslovil, že pred rozhodné obdobie nemožno ísť. V odôvodnení tohto rozhodnutia súd uviedol, že nebral do úvahy stanovisko Snj 72/97, pretože toto bolo primárne zamerané na rozsah pôsobnosti zákona a so spornou otázkou sa zaoberalo len okrajovo, bez kompletnej argumentácie. K tej istej otázke teda existujú dve protichodné rozhodnutia Najvyššieho súdu SR, ktoré v praxi správnych orgánov vyvolávajú právnu neistotu. Odporca preto žiada Najvyšší súd SR, aby riešenie otázky rozhodného obdobia v súvislosti s aplikáciou ust. § 6 ods. 2 zákona č. 229/1991 Zb. a analogicky aj § 3 ods. 2 zákona č. 503/2003 Z. z. ešte pred rozhodnutím o tomto odvolaní predložil Správnemu kolégiu Najvyššieho súdu SR na zaujatie zjednocovacieho stanoviska k výkladu rozhodného obdobia a zaujal právnymi argumentmi odôvodnený názor, ktorý bude môcť byť jednoznačným výkladovým pravidlom pre obvodné pozemkové úrady. Odporca trvá na odôvodnení svojho rozhodnutia s tým, že správny orgán nie je oprávnený ísť pred rozhodné obdobie ani pri konfiškáciách a preto žiada, aby odvolací súd napadnutý rozsudok zmenil tak, že potvrdí rozhodnutie odporcu, resp. aby rozsudok ako nezákonný zrušil a vec vrátil krajskému súdu na ďalšie konanie.

K odvolaniu odporcu sa vyjadrili navrhovateľky, ktoré uviedli, že tvrdenie odporcu, že nemožno ísť pred rozhodné obdobie či už podľa zákona č. 229/1991 Zb. alebo č. 503/2003 Z.z. považujú za mylné. V stanovisku R 45/98 sa riešila i otázka, či možno vydať nehnuteľnosti aj v prípade, že prešli na štát už pred 25. februárom 1948 podľa osobitných predpisov o konfiškácii z roku 1945, pričom právny názor odporcu je v rozpore s právnou vetou tohto stanoviska. Ako dôkaz o nesprávnosti právneho názoru odporcu pripojili rozhodnutie OPÚ v Dunajskej Strede číslo L/2005/00706-00004 z 24.11.2005 o navrátení vlastníctva k pozemkom, odňatým rozhodnutím Konfiškačnej komisie v sídle Okresného národného výboru v Dunajskej Strede č. 86/46-I. z 16.8.1946. Matke navrhovateľiek bolo navrátené vlastníctvo po rodičoch rozhodnutím Okresného úradu v Senci č. 1428-2/92 zo dňa

10.02.1997, pričom išlo o majetok skonfiškovaný na základe rozhodnutia konfiškačnej komisie ONV v Šamoríne číslo 976/1946-I zo dňa 18.10.1946 podľa nariadenia SNR č. 104/1945 Sb. Navrhli preto, aby odvolací súd napadnutý rozsudok krajského súdu potvrdil, aby už skončili prierahy v konaní, ktoré spôsobuje odporca svojim nezákonným konaním.

#### IV.

#### Právne názory odvolacieho súdu

Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „Najvyšší súd“), ako odvolací súd (§ 10 ods. 2 O.s.p.), preskúmal napadnutý rozsudok v zmysle § 212 ods. 1 v spojení s § 246c ods. 1 O.s.p. v rozsahu odvolacích dôvodov postupom podľa zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok (ďalej v texte rozsudku tiež „O.s.p.“). Po zistení, že odvolanie bolo podané oprávnenou osobou v zákonnej lehote (§ 204 ods. 1 O.s.p.) a že ide o rozsudok, proti ktorému je podľa ustanovenia § 202 v spoj. s § 250s O.s.p. podanie odvolania prípustné, nenariadil vo veci pojednávanie (§ 250ja ods. 2 v spoj. s § 250l ods. 2 O.s.p.) a po neverejnej porade senátu jednohlasne (§ 3 ods. 9 zákona č. 757/2004 Z.z. o súdoch) dospel k záveru, že podanie odvolania je dôvodné.

Deň vyhlásenia rozhodnutia bol zverejnený minimálne päť dní vopred na úradnej tabuli súdu a na internetovej stránke Najvyššieho súdu Slovenskej republiky [www.nsud.sk](http://www.nsud.sk). Rozsudok bol verejne vyhlásený 25. januára 2013 (§ 156 ods. 1 a ods. 3 O. s. p.).

Podstatou odvolania odporcu, ako aj opravného prostriedku, ktorým sa navrhovatelia domáhajú preskúmania rozhodnutia odporcu, je právna otázka, či možno vykladať ustanovenie § 6 ods. 2 zákona č. 229/1991 Zb. ako osobitné ustanovenie, ktoré rozširuje časovú pôsobnosť citovaného zákona aj pred tzv. rozhodujúce obdobie, čo by platilo rovnako aj pre ustanovenie § 3 ods. 2 zákona č. 503/2003 Z.z., ktoré je relevantné v tomto prípade. Tento právny rámec vymedzuje aj potrebné medze skutkového zistenia, pretože rozhodnutie závisí od posúdenia tejto otázky.

Z obsahu odvolania vyplýva nesúhlas odporcu s právnym názorom, z ktorého vychádzal krajský súd, že právo na navrátenie vlastníctva v zmysle zákona č. 503/2003 Z.z. je možné priznať, aj ak k prechodu pozemku na štát alebo na inú právnickú osobu nedošlo v rozhodujúcom období, výslovne vymedzenom v § 2 ods. 1 zákona ako obdobie

od 25. februára 1948 do 1. januára 1990. Krajský súd na podporu tohto názoru poukázal na stanovisko č. 45/1998 Správneho kolégia publikovaného v Zbierke rozhodnutí a stanovísk Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, ako aj na rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 2Sžo/211/2010. K tejto argumentácii považuje konajúci odvolací senát Najvyššieho súdu SR za potrebné v zmysle § 250ja ods.7 O.s.p. poukázať na iné rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 1Sžr/58/2011 zo 14.02.2012, s ktorého právnym názorom sa stotožňuje a v odôvodnení ktorého je uvedené:

*„Je nepochybné, že uvedené stanovisko č. 45/1998 Správneho kolégia vychádza z premisy preukázania statusu oprávnenej osoby osobou uplatňujúcou si reštitučný nárok, a následkom tohto právneho postavenia sú ďalej vyslovené právne názory:*

*„Podľa § 6 ods. 2 (zákona č. 229/1991 Zb.) po preukázaní, že osoba uplatňujúca nárok je oprávnenou osobou podľa tohto ustanovenia, je potrebné vydať jej nehnuteľnosti uvedené v § 1 ods. 1 písm. a/ až c/ zákona, teda vrátane pôdy, ktorá tvorí lesný fond, avšak s obmedzením obsiahnutým v § 6 ods. 3, t. j. každej oprávnenej osobe vo výmere najviac 150 ha poľnohospodárskej pôdy alebo 250 ha všetkej pôdy (vrátane lesnej).“*

*... predmetné stanovisko sa nezaoberá otázkou rozhodujúceho obdobia, ani tým, či je pri posudzovaní reštitučného titulu možné ísť aj pred zákonom ohraničené rozhodujúce obdobie, ale naopak, rieši otázku rozsahu poľnohospodárskeho majetku.*

*Preto základnou a stále nezodpovedanou otázkou je tá, pri splnení akých podmienok získava osoba zákonodarcom uvedená v § 6 ods. 2 zákona č. 229/1991 Zb. a súčasne si uplatňujúca reštitučný nárok právne postavenie (status) oprávnenej osoby. Na základe uvedeného v stanovisku Správneho kolégia je preto nutné chápať argumentáciu vyslovenú prostredníctvom rozsudku Najvyššieho súdu sp. zn. M – Sždov 3/03 ako spresňujúcu. Z tohto rozsudku vyplýva, že teleologickým výkladom, tzn. sledovaním účelu reštitučného zákona (tu je najmä dôraz na odstránenie krívd v čase neslobody) nie je možné dospieť k záveru, že by všetky akty konfiškácie mali podliehať zámeru zákonodarcu vyslovenom v ustanovení § 6 ods. 2 zákona č. 229/1991 Zb., ale naopak iba tie akty, ktoré boli osobitnými zákonmi, napríklad prostredníctvom § 38 zákona č. 330/1991 Zb. o pozemkových úpravách, usporiadaní pozemkového vlastníctva, okresných úradoch, pozemkovom fonde a o pozemkových spoločenstvách, vyňaté spod konfiškácie.*

V zmysle ustanovenia § 250ja ods. 7 O.s.p. sa ďalej uvádza celý relevantný text odôvodnenia rozsudku sp.zn. M – Sždov 3/03:

„So zreteľom na obsah dovolania (dovolací dôvod) bolo úlohou súdu posúdiť, či a to osobitne so zreteľom na znenie § 6 ods. 2 zákona o pôde, obстоjí právny záver krajského súdu, že k vydaniu nehnuteľností neboli splnené podmienky, resp. že vydaniu nepodliehajú tie nehnuteľnosti, ktoré prešli na štát pred rozhodným obdobím konfiškáciou, ak neboli spod konfiškácie vyňaté. Pri riešení tejto otázky, postupom uvedeným nižšie, mal súd na zreteli rozdiel medzi pojmom nárok na vyňatie majetku spod konfiškácie podľa osobitných predpisov a nárokom na vydanie nehnuteľnosti podľa zákona o pôde.

.... Citované ustanovenie [§ 6 ods. 2 zák. č. 229/1991 Zb.] nie je samostatnou normou komplexne riešiacou reštitučný nárok, nárok na vydanie nehnuteľnosti. Svojím obsahom len rozširuje okruh subjektov, definuje, a to stanovením kritérií, ďalšiu skupinu oprávnených osôb na vydanie nehnuteľností, a to tých, ktorí prišli o vlastníctvo k poľnohospodárskemu majetku konfiškáciou, a to za predpokladu, že im vznikol nárok na jeho vyňatie podľa osobitných predpisov. Ako neúplné (vymedzujúce len nový subjekt súladne s odsekom 1) s väzbou na spôsob straty vlastníctva konfiškáciou s tým, že oprávnenou osobou je len ten z nich, ktorému súčasne vznikol nárok (podľa osobitných predpisov) na vyňatie spod konfiškácie a nebol odsúdený.

Samo osebe nie je osobitným predpisom zakladajúcim a vymedzujúcim nárok na vyňatie majetku spod konfiškácie z hľadiska vecného, časového a ďalších hľadísk. Neupravuje predpoklady vyňatia spod konfiškácie, ale len predpoklady po stránke subjektu, jeho neopomenuteľné znaky, vlastnosti subjektu, ktorý prišiel o vlastníctvo konfiškáciou, pre vydanie nehnuteľnosti. Nevymedzuje predmet vydania ani ďalšie predpoklady, právne skutočnosti, na základe ktorých nárok na vydanie a v akom rozsahu vzniká. Takto toto ustanovenie ako neúplné (jednoznačne blanketného charakteru) nemožno aplikovať bez použitia ďalších ustanovení zákona o pôde a tiež bez použitia osobitných predpisov, na ktoré odkazuje – predpisy upravujúce podmienky vyňatia spod konfiškácie.

Za tohto stavu, keď sa v § 4 ods. 1 zákona hovorí (voľne povedané), že oprávnenou osobou na vydanie nehnuteľnosti je štátny občan, ktorého majetok prešiel na štát (spôsobom uvedeným v 6 ods. 1) v dobe od **25. februára 1948 do 1. januára 1989** a keď pri vydaní nehnuteľnosti podľa § 6 ods. 2 sa postupuje obdobne, je treba mať za to, že uvedená doba je tiež podmienkou pre vydanie nehnuteľnosti, ktoré prešli na štát konfiškáciou.

*Ustanovenie § 6 ods. 2 to už úvodom požaduje súčasne, a to dominantne stanovuje, že má ísť (len) o prípady, keď fyzickým osobám (tie ako oprávnené vymedzuje ďalej) vznikol nárok na vyňatie podľa osobitných predpisov. Toto platí zvlášť aj preto, že je to súladné s účelom zákona. Účelom zákona, ako sa výslovne hovorí v preambule, je zmierniť následky niektorých majetkových krívd, ku ktorým došlo v období rokov 1948 až 1989, teda v období tzv. komunistickej nadvlády. Ustanovenie § 6 ods. 2, ani časťou vymedzujúcou oprávnenú osobu, účel zákona neprekročilo. Napokon, túto časť nemožno oddeliť od veliacej prvej vety a ani ďalších všeobecných ustanovení systematicky usporiadaných za účelom určenia podmienok na odstránenie niektorých krívd, ku ktorým došlo v limitovanom časovom období. Iný výklad by odporoval logickému mysleniu. Nemožno totiž súčasne tvrdiť, že neplatí časový limit uvedený v § 4 ods. 1 tiež aj v odseku 2 a pritom navrhovateľku, ktorej majetok nebol konfiškovaný (ale len jej predchodcom) považovať za oprávnenú osobu....*

*Strata vlastníctva konfiškáciou na základe predpisov z roku 1945, (Nar. vl. č. 104/1945 SNR), ktorými sa po vojne riešili majetkové pomery osôb nemeckej, maďarskej národnosti a osôb považovaných za zradcov a nepriateľov slovenského národa, nebola zásadne produktom komunistickej nadvlády.*

*Pre účely zákona o pôde sa takto stali zreteľa hodné len niektoré tie straty poľnohospodárskeho majetku konfiškáciou, ktoré dotknutým osobám vznikli z aplikácie týchto predpisov v rozhodnom čase alebo keď nedošlo k uspokojeniu právne založených nárokov na vyňatie spod konfiškácie.*

*Za osobitné predpisy, ktoré má na mysli ustanovenie § 6 ods. 2 zákona (so zreteľom na vecnú súvislosť aj vysvetlivky), treba považovať predovšetkým zákon č. 330/1991 Zb. o pozemkových úpravách, usporiadaní pozemkového vlastníctva, okresných úradoch, pozemkovom fonde a o pozemkových spoločenstvách, a to v ustanovení § 38 ods. 1 a 2. Týmto predpisom došlo fakticky k využitiu zmocnenia stanoveného v § 1 ods. 11 nar. vl. č. 104/1945 Zb. a k **zákonnému** vymedzeniu ďalších nárokov (po vecnej stránke) na vyňatie poľnohospodárskeho majetku spod konfiškácie, ako dovedy len pre osoby maďarskej národnosti upravovalo len nar. č. 26/1948 Zb. SNR.*

*Takto vydaniu v režime zákona o pôde podliehali len tie nehnuteľnosti, ktoré prešli na štát konfiškáciou na **základe rozhodnutia** konfiškačnej komisie alebo Zboru povereníkov vydaného po 25. februári 1948 s výnimkou prípadov, ak išlo o osoby postihnuté podľa osobitných predpisov (§ 38 ods. 3 zákona č. 330/1991 Zb.) Konfiškačné rozhodnutia už mohli*

*nieť pečať komunistickej perzekúcie, ak však išlo o osoby odsúdené, táto domnienka neplatí.“*

I keď uvedená právna argumentácia sa týka reštitučného nároku podľa zákona č. 229/1991 Zb. a výkladu jeho ustanovenia § 6 ods. 2, je nesporné, že pre obsahovú totožnosť platí aj v prípade reštitučného nároku uplatneného podľa zákona č. 503/2003 Z.z., konkrétne výkladu jeho ustanovenia § 3 ods. 2. I tu platí, že zákon v ustanovení § 2 ods. 1 jednoznačne vymedzuje rozhodujúce obdobie ako obdobie od 25. februára 1948 do 1. januára 1989 s tým, že v § 3 konkretizuje spôsob, akým vlastníctvo k pozemku prešlo na štát alebo na inú právnickú osobu. Ako je ďalej uvedené v odôvodnení citovaného rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 1 Sžr/58/2011, *„je celkom jednoznačné nielen vzhľadom k historickému, ale aj k právnemu hodnoteniu minulosti (najmä vzhľadom k zákonu č. 125/1996 Z.z. a zákonu č. 553/2002 Z.z.), že v období od 25. februára 1948 až do konca roku 1989 dochádzalo k vedomému alebo hrubému porušovaniu základných princípov demokratického právneho štátu, medzinárodných zmlúv ako aj zákonnosti na viacerých úsekoch aplikácie práva, k výskytu neprimeranej tvrdosti v používaní represie proti nositeľom iných názorov, k cieľavedomému ničeniu tradičných hodnôt európskej civilizácie, národných a náboženských práv, k zničeniu tradičných princípov vlastníckeho práva, a to prostredníctvom prenasledovania alebo hrozbou perzekúcie voči nim samotným i rodinám a blízkym. Uvedená charakteristika obdobia od 25. februára 1948 až do konca roku 1989 je súhrne označované ako obdobie neslobody.*

*Naopak, obdobie od konca druhej svetovej vojny až po 25. február 1948 takéto znaky negatívne poňatého výkonu štátnej moci a politickej perzekúcie vtedajšieho štátneho režimu proti jednotlivcovi nenesie, resp. mu ani historické analýzy neprisudzujú. Je síce pravdou, že v tomto období boli prijaté prezidentské dekréty, ktoré mimoriadnou právnou formou zasiahli do právnych vzťahov určitých skupín jednotlivcov. Avšak právny názor, že dekréty č. 12/1945 Zb. a č. 108/1945 Zb. sa mohli stať prostriedkom politickej perzekúcie a vyvolať krivdy v zmysle zákona č. 229/1991 Zb., je možné zaujať iba pre tie právno-aplikačné akty z nich vychádzajúce až po dátume 25. februára 1948, tzn. vo forme konfiškačných výmerov vydávaných príslušnými konfiškačnými komisiami alebo Zborom povereníkov.“*

I keď sa odvolací súd nestretol s rozhodnutím Ústavného súdu SR, v ktorom by vyjadril svoj právny názor k tejto otázke, na podporu tohto právneho názoru odvolací súd poukazuje na odôvodnenie jeho Nálezu sp. zn. II. ÚS 91/08-111 zo dňa 09.09.2008, v ktorom sa uvádza

*...“Rozhodnú dobu pre obecnú reštitúciu ustanovil zákonodarca v § 52 ods. 1 katastrálneho zákona na obdobie rokov 1948-1989. Takéto vymedzenie rozhodnej doby je zhodné s vymedzením podľa zákona č. 480/1991 Zb. o dobe neslobody, podľa zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 125/1996 Z. z. o nemorálnosti a protiprávnosti komunistického systému, podľa zákona č. 119/1990 Zb. o súdnej rehabilitácii, podľa zákona č. 87/1991 Zb. o mimosúdnych rehabilitáciách, ako aj podľa zákona č. 229/1991 Zb. o úprave vlastníckych vzťahov k pôde a inému poľnohospodárskemu majetku. Z uvedeného je zrejmé, že zákonodarca obdobie tzv. tretej republiky – Československej republiky (1945-1948) ... nepovažuje na reštitučné účely za dobu neslobody. ... V danom prípade teda nebol žiadny právny alebo iný dôvod výkladom rozšíriť obdobie neslobody ustanovené zákonodarcom...”*

Vo svetle uvedených argumentov považuje odvolací súd za správny záver odporcu, že rozhodnutie o konfiškácii z roku 1946 nespĺňa zákonom stanovené podmienky na vyňatie nárokovanej nehnuteľnosti z konfiškácie podľa osobitných predpisov. Rovnako považuje za správny jeho výklad ustanovenia § 3 ods. 2 zákona č. 503/2003 Z.z., lebo toto ustanovenie nerieši posun rozhodujúceho obdobia pred dátum 25. február 1948, ale rozširuje len okruh oprávnených osôb, ktorým za predpokladu splnenia ďalších podmienok možno priznať status oprávnenej osoby.

Na základe zisteného skutkového stavu, uvedených právnych skutočností, po vyhodnotení odvolacích dôvodov odporcu a stanoviska navrhovateľiek, ako aj s prihliadnutím na závery obsiahnuté v predchádzajúcich rozhodnutiach najvyššieho súdu, najmä už v citovanom rozhodnutí sp. zn. M – Sždov 3/03 a sp. zn. 1 Sžr/58/2011, pri ktorých najvyšší súd nezistil žiaden relevantný dôvod, aby sa od nich odchyľil, s osvojením si ich právnej argumentácie Najvyšší súd Slovenskej republiky napadnutý rozsudok krajského súdu podľa § 2501 ods. 2, § 250ja ods. 3 veta druhá a § 220 O.s.p. zmenil tak, že v záhlaví uvedené rozhodnutie odporcu potvrdil.

O trovách odvolacieho konania rozhodol Najvyšší súd Slovenskej republiky podľa § 224 ods. 1 a § 142 ods. 1 OSP a § 250k ods. 1 OSP v spojení s § 250l ods. 2 OSP tak, že účastníkom nepriznal ich náhradu, nakoľko navrhovateľ nebol v odvolacom konaní úspešný a odporca podľa zákona nemá nárok na náhradu trov konania.

**Poučenie:** Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 25. januára 2013

**JUDr. Zuzana Ďurišová, v. r.**  
**predsedníčka senátu**

Za správnosť vyhotovenia:  
Andrea Jánošíková